

СЪВМЕСТНО ДЕЙСТВИЕ 2006/418/ОВППС НА СЪВЕТА

от 12 юни 2006 година

за подкрепа на дейностите на Международната агенция за атомна енергия (МААЕ) в областта на ядрената сигурност и проверка и в рамките на изпълнението на Стратегията на ЕС срещу разпространението на оръжия за масово унищожение

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 14 от него,

като има предвид, че:

(1) На 12 декември 2003 г. Европейският съвет прие Стратегия на ЕС срещу разпространението на оръжия за масово унищожение, глава III на която съдържа списък с мерките за борба с разпространението на такива оръжия, които трябва да се предприемат както в ЕС, така и в трети страни.

(2) Европейският съюз активно изпълнява Стратегията на ЕС и въвежда мерките, изброени в глава III от нея, по-специално чрез отпускане на финансови средства за подкрепа на конкретни проекти, осъществявани от многостранни институции като Международната агенция за атомна енергия (МААЕ).

(3) На 17 ноември 2003 г. Съветът прие Обща позиция 2003/805/ОВППС¹ относно уеднаквяване и засилване на военните споразумения в областта на неразпространение на оръжия за масово поразяване и средствата за доставяне. В тази обща позиция се призовава, *inter alia*, за насърчаване на сключването на цялостни предпазни споразумения и допълнителни протоколи от МААЕ и Европейският съюз се ангажира да работи по посока превръщането на допълнителния протокол и всеобхватните споразумения за предпазни мерки в стандарт за системата за проверка на МААЕ.

(4) На 17 май 2004 г. Съветът прие Съвместно действие 2004/495/ОВППС² за подкрепа на дейностите на МААЕ съгласно нейната Програма за ядрена сигурност и в рамките на изпълнението на Стратегията на ЕС срещу разпространението на оръжия за масово унищожение.

(5) На 18 юли 2005 г. Съветът прие Съвместно действие 2005/574/ОВППС³ относно подкрепата на дейностите на МААЕ в областите на ядрена сигурност и проверка на

¹ ОВ L 302, 20.11.2003 г., стр. 34.

² ОВ L 182, 19.5.2004 г., стр. 46.

³ ОВ L 193, 23.7.2005 г., стр. 44.

безопасността, както и в рамките на осъществяването на Стратегията на ЕС срещу разпространението на оръжия за масово унищожение.

(6) По отношение на ЕС на 22 декември 2003 г. Съветът прие Директива 2003/122/Евроатом¹ за контрола на високоактивни закрити радиоактивни източници и нерегламентирани източници. Засилването на контрола на високоактивни радиоактивни източници във всички трети страни съгласно позицията на страните от Г-8 и Плана за действие за осигуряването на радиоактивни източници остава важна цел, която трябва да се преследва.

(7) През м. юли 2005 г. държавите участнички и Европейската общност за атомна енергия се съгласиха с консенсус да изменят Конвенцията за физическа защита на ядрения материал с оглед разширяването на обхвата, като се включат ядреният материал и съоръженията за мирна домашна употреба и съхранение, както и за транспорт, и държавите участнички в Конвенцията се задължат да наложат криминални санкции на нарушителите.

(8) През м. септември 2005 г. Международната конвенция за предотвратяването на актове на ядрен тероризъм беше отворена за подписване. След влизането ѝ в сила тя ще изисква от държавите участнички да въведат закони за криминализиране на подобни нарушения.

(9) МААЕ преследва същите цели, които бяха изложени в съображения 3 - 8. Това се осъществява чрез изпълнението на нейния План за ядрена сигурност, който се финансира с доброволни вноски във Фонда за ядрена сигурност на МААЕ,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО СЪВМЕСТНО ДЕЙСТВИЕ:

Член 1

1. С цел незабавно и практическо изпълнение на някои елементи на Стратегията на ЕС срещу разпространението на оръжия за масово унищожение, Европейският съюз подкрепя дейностите на МААЕ в областта на ядрената сигурност и проверка за постигането на следните цели:

- Работа по посока универсализацията на международните инструменти за неразпространение на ядрени оръжия и ядрена сигурност, в това число всеобхватни споразумения за предпазни мерки и допълнителни протоколи,
- Подобряване на защитата на материали и съоръжения, чувствителни по отношение на разпространението, и съответната технология, предоставяне на законодателна и регулационна помощ в областта на ядрената сигурност и предпазни мерки,

¹ ОВ L 346, 31.12.2003 г., стр. 57

- Засилване на разкриването и реагирането на незаконния трафик на ядрени и други радиоактивни материали.

2. Проектите на МААЕ в съответствие с мерките в Стратегията на ЕС имат следните цели:

- да укрепят националните законодателни и регулиращи инфраструктури за изпълнението на релевантните международни инструменти в областта на ядрената сигурност и проверка, включително всеобхватни споразумения за предпазни мерки и допълнителни протоколи,
- да подпомогнат държавите в засилването на сигурността и контрола на ядрени и други радиоактивни материали,
- да се подобрят уменията на държавите да разкриват и реагират на незаконен трафик на ядрени и други радиоактивни материали.

Проектите ще се осъществяват в страни, които се нуждаят от помощ в тези сфери след първоначална оценка, извършена от екип експерти.

Подробно описание на проекта е изложено в приложението.

Член 2

1. Председателството, подпомагано от Генералния секретар на Съвета/върховния представител на ОВППС (ГС/ВП), отговаря за изпълнението на настоящото съвместно действие, като се асоциира напълно с Комисията на Европейските общности.
2. Комисията контролира правилното изпълнение на финансовия принос, упоменат в член 3.
3. Техническото изпълнение на проекта, упоменат в член 1, параграф 2, се поверява на МААЕ, която следва да изпълнява тази задача под отговорността на Председателството и контрола на ГС/ВП. За тази цел ГС/ВП трябва да сключи необходимите договорености с МААЕ.
4. Изборът на бенефициенти и дейности се прави въз основа на първоначалната оценка, упомената в член 1, параграф 2, от изпълнителя. Държавите-членки и Комисията следва да бъдат консултирани в рамките на компетентната работна група на Съвета.

Член 3

1. Референтната финансова сума за изпълнението на проектите, упоменати в член 1, параграф 2, възлиза на 6 995 000 EUR.

2. Управлението на разходите, финансирани от общия бюджет на Европейския съюз, уточнени в параграф 1, се подчинява на процедурите и правилата на Общността, които се прилагат за бюджетните въпроси, като всяко предварително финансиране не остава собственост на Общността.

3. С цел изразходване на разходите, упоменати в параграф 1, Комисията сключва специално финансово споразумение с МААЕ в съответствие с регламентите и правилата на МААЕ. В него се постановява, че МААЕ следва да осигури прозрачност на приноса на ЕС, в съответствие с неговия размер.

Член 4

Председателството, подпомагано от ГС/ВП, докладва на Съвета за изпълнението на настоящото съвместно действие въз основа на редовните доклади, изготвяни от МААЕ. Комисията се асоциира напълно и предоставя информация за финансовите аспекти на изпълнението на проектите, упоменати в член 1, параграф 2.

Член 5

Настоящото съвместно действие влиза в сила в деня на приемането му.

Изтича на 12 септември 2007 г.

Член 6

Настоящото съвместно действие се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Люксембург на 12 юни 2006 година.

За Съвета:
Председател
U. PLASSNIK

ПРИЛОЖЕНИЕ

Подкрепа от ЕС на дейностите на МААЕ в областта на ядрената сигурност и проверка и в рамките на изпълнението на Стратегията на ЕС срещу разпространението на оръжия за масово унищожение

1. ОПИСАНИЕ

Международната общност признава, особено на Международната конференция за ядрена сигурност „Глобални насоки за бъдещето”, състояла се в Лондон през 3 м. март 2005 г., че рискът от успешни актове на ядрен тероризъм остава висок. Международната общност реагира силно и предприе няколко инициативи с цел да се предотврати попадането на ядрен или друг радиоактивен материал в ръцете на престъпници и терористи.

Междувременно проверката на МААЕ остава незаменим инструмент за изграждане на доверие сред страните по отношение на инициативи за неразпространение на ядрени оръжия и насърчаване на мирното използване на ядрения материал.

Последните международни развития доведоха до нов и засилен набор от международни правни инструменти, които са релевантни за ядрената сигурност и проверка. През м. юли 2005 г. държавите участнички приеха изменение на Конвенцията за физическа защита на ядрения материал. Конвенцията за предотвратяването на актове на ядрен тероризъм беше отворена за подписване през м. септември 2005 г., а през м. април 2004 г. Съветът за сигурност на Организацията на обединените нации прие Резолюция 1540, която се занимава с оръжията за масово унищожение и недържавни лица/организации. Резолюция 1373 на Съвета за сигурност на ООН от 2001 г. призовава всички държави възможно най-скоро да станат страни в съответните международни конвенции и протоколи, свързани с тероризма.

Към днешна дата над 80 държави са поели политически ангажимент да изпълняват Кодекса на поведение за безопасност и сигурност на радиоактивните източници¹. Освен това през 2005 г. Общото събрание и Управителният съвет на МААЕ приеха няколко резолюции и решения за засилване на защитната система на МААЕ².

¹ GOV/2003/49-GC(47)/9. Също така документът “Мерки за засилване на международното сътрудничество в ядрената, радиационната и транспортната безопасност и управление на отпадъците: развиване на ефективна и устойчива национална регулираща инфраструктура за контрол на радиационни източници” (GOV/2004/52-GC(48)/15) включва части, които са релевантни за сътрудничеството между МААЕ и ЕС съгласно Стратегията на ЕС срещу разпространението на оръжия за масово унищожение. Тези дейности са отразени и в “Дейности, подкрепящи ядрената безопасност” в Плана за ядрена сигурност на МААЕ за 2006-2009 г.

² През м. септември 2005 г. Управителният съвет на Международната агенция за ядрена енергия (МААЕ) реши, че за да засили защитната система, така нареченият “протокол за малки количества” към споразуменията за предпазни мерки в Договора за неразпространение на ядрени оръжия трябва да остане част от защитната система на агенцията, като подлежи на модификации в стандартния текст и промяната на критериите за протокола за малки количества; на Общото събрание на МААЕ през 2005 г. се прие резолюция, в която се отбелязва, *inter alia*, че когато една държава има

Прилагането на тези международни инструменти от държавите може да бъде значително улеснено отчасти с помощ, предоставена от Плана за ядрена сигурност на МААЕ за 2006-2009 г., одобрен от Управителния съвет на МААЕ през м. септември 2005 г.³ Той представлява продължение на Плана за действие за защита срещу ядрен тероризъм за 2003-2005 г.⁴ Новият План за ядрена сигурност включва три сфери на действие: (1) оценка на потребностите, анализ и координация, (2) превенция и (3) разкриване и реакция. Той също така включва част, наричана „Дейности, подкрепящи ядрената сигурност”, която се състои от дейности, които първоначално се определят като цели за безопасност и охрана, но които също така се признават като важен принос за ядрената сигурност.

Международните предпазни мерки, прилагани от МААЕ, представляват ключови средства за проверка дали държавите спазват своите ангажименти и задължения за неразпространение. От изключително значение е да е въведено необходимото национално законодателство за изпълнението на всеобхватно споразумение за предпазни мерки с МААЕ, както и допълнителен протокол, ако е приложимо⁵. Прилагането налага всички държави, които са страни в подобни споразумения, да поддържат ефективна Държавна система за отчитане и контрол на ядрения материал (ДСОК). През м. септември 2005 г. Управителният съвет на МААЕ поиска от Секретариата на МААЕ да подпомогне с наличните си ресурси държавите, за които към всеобхватните споразумения за предпазни мерки са били приложени протоколи за малки количества, включително държави, нечленуващи в Агенцията, при изграждането и поддръжката на ДСОК.

Планът за ядрена сигурност на МААЕ за 2006-2009 г. преследва цели, подобни на някои елементи на Стратегията на ЕС срещу разпространението на оръжия за масово унищожение. Те предлагат всеобхватен подход към ядрената сигурност, в това число регулиращ контрол, отчетност и защита на ядрени и други радиоактивни материали при тяхното използване, съхранение и транспортиране, „от люлката до гроба”, както в краткосрочна, така и в дългосрочна перспектива. Ако обаче има пробив в защитата, трябва да има резервни мерки за разкриване на кражби или опити за контрабанда на материала през международни граници и за реагиране срещу злонамерени действия, свързани с ядрени или други радиоактивни материали, ако се случат такива.

МААЕ е в процес на завършване на изпълнението на Съвместно действие 2004/495/ОВППС на Съвета и изпълнява Съвместно действие 2005/574/ОВППС на Съвета. С помощта на асоциираните приноси на ЕС, МААЕ инициира мащабни дейности за подкрепа на усилията на страните получатели в Кавказ, Централна

всеобхватно споразумение за предпазни мерки, допълнено с валиден допълнителен протокол, тези мерки представляват повишен стандарт за същата държава.

³ GOV/2005/50-GC(49)/17.

⁴ GOV/2002/10.

⁵ Виж Плана за действие на Агенцията за насърчаване на сключването на споразумения за предпазни мерки и допълнителни протоколи, публикуван от МААЕ.

Азия, Югоизточна Европа и Балканския регион, Северна Африка и Средиземноморския регион в Средния Изток, да засилят ядрената сигурност и изпълнението на международните предпазни мерки в тези страни.

Подкрепата на тези усилия все още е често търсена в държавите членки на МААЕ, както и в държави, нечленуващи в МААЕ. Страните, които имат право на подкрепа са:

- в Югоизточна Европа: Турция, Албания, Босна и Херцеговина, Хърватия, Сърбия и Черна Гора, Молдова и Бивша югославска република Македония,
- в Централна Азия: Казахстан, Киргизстан, Узбекистан, Таджикистан и Туркменистан,
- в Кавказкия регион: Армения, Азербайджан и Грузия,
- в Средиземноморския регион на Средния Изток: Израел, Йордания, Ливан и Сирия, и
- в Африка⁶: общо до 20-25 страни в Африка се предвижда да получат помощ за актуализиране на ядрената сигурност по различни проекти. Допълнителни страни могат да участват в регионални обучителни мероприятия.

Окончателният избор на африканските страни, които ще получат помощ, ще се извърши въз основа на фазата за оценка на потребностите, която ще включва мисии за оценка и разглеждане на вече наличната информация в щабове. Подкрепящите дейности за всеки проект ще се съсредоточат в тези страни в региона, които имат основни дейности във всяка сфера на проектите:

- актуализиране на физическата защита се предвижда в четири до шест от осемте страни в региона, които имат ядрени реактори; засилване на сигурността на радиоактивните източници се предвижда в пет до седем от десетте страни, които имат най-уязвими източници при употреба и съхранение;
- предоставяне на подкрепа за актуализиране на уменията за разкриване на незаконен трафик на ядрени и други радиоактивни материали се предвижда в пет до шест страни, които въз основа на информацията на МААЕ представляват най-голям риск за незаконен трафик, като се отчита наличието

⁶ Алжир, Ангола, Бенин, Ботсуана, Буркина Фасо, Бурунди, Камерун, Кабо Верде, Централна Африканска Република, Чад, Комори, Конго (Бразавил), Кот д'Ивоар, Демократична Република Конго, Джибути, Египет, Екваториална Гвинея, Еритрея, Етиопия, Габон, Гамбия, Гана, Гвинея, Гвинея-Бисау, Кения, Лесото, Либерия, Либия, Мадагаскар, Малави, Мали, Мавритания, Мавриций, Мароко, Мозамбик, Намибия, Нигер, Нигерия, Руанда, Сао Томе и Принсипи, Сенегал, Сейшелските острови, Сиера Леоне, Сомалия, Южна Африка, Судан, Суазиланд, Того, Тунис, Уганда, Обединена Република Танзания, Замбия и Зимбабве.

на ядрен материал и радиоактивни източници в страната и съседните на нея страни;

- предоставянето на оценка и подкрепа по отношение на регулиращата инфраструктура за радиационна безопасност и сигурност на радиоактивни източници се предвижда в 12 страни, за които се смята, че имат най-голяма нужда от подобрения в регулиращата инфраструктура. Предоставяне на законодателна подкрепа се предвижда в шест страни;
- обучение ще се предлага на регионална основа за възможно най-голям брой участници в Африка според наличните средства.

В началото ще се направи оценка на потребностите за подобряване на ядрената сигурност в страните, посочени в Съвместното действие на ЕС, за да се определят приоритетите за подкрепа. За тази цел екип от признати експерти ще оцени настоящото положение на системата за ядрена сигурност, която вече съществува в тези страни, и ще даде препоръки за подобрения. Препоръките ще послужат за основа при определянето на по-нататъшна подкрепа, като се обхващат настоящото положение и необходимостта от подобрение по отношение на превенцията, разкриването и реагирането на злонамерени действия, свързани с ядрени и други радиоактивни материали, включително при неядрена употреба, както и на ядрени съоръжения. Ще се поставят приоритети при определянето на страните за всеки проект, който ще се покрива от бюджета, осигурен чрез подкрепата от ЕС. Развитието на човешки ресурси ще се извършва като част от установената учебна програма на МААЕ, която до голяма степен се базира на регионален подход. Подкрепя се участието на експерти от възможно най-много страни, които имат право на помощ, доколкото позволяват наличните финансови средства.

В последствие ще се осъществят проекти в избраните страни в три области:

1. *Законодателна и регулираща помощ*

Правната основа за ядрената сигурност се състои в голямата си част от международни инструменти и признати принципи (договори, конвенции, споразумения, норми, стандарти на МААЕ, кодове на поведение, ръководства и препоръки), които се прилагат от националните власти за контрол на ядрен материал и други радиоактивни източници. Този широк спектър от правни норми (много от които разработени под покровителството на МААЕ) предоставя рамка за безопасното и сигурно използване на ядрен материал, други радиоактивни вещества и свързани с тях съоръжения – както тези с мащабни ядрени програми, така и тези, които провеждат само ограничени ядрени дейности.

Съществуването на необходимото национално законодателство и регулираща и контролираща инфраструктура е предпоставка за един успешен режим на ядрена сигурност. Националното изпълнително законодателство трябва да

предостави рамка от принципи и общи разпоредби, която дава възможност на упълномощени държавни органи да извършват необходимите регулиращи функции и която регулира поведението на всяко лице, ангажирано в регламентирани дейности. В много държави това законодателство не е адекватно и регулиращата инфраструктура не съществува или не е адекватна. Такива пропуски, съчетани с неефективни регулиращи контролни инфраструктури, водят до отслабване на глобалния режим на сигурност. Следователно целта трябва да бъде да се засилят или създадат адекватни национални законодателни и регулиращи рамки и да се прилагат ефективно съответните мерки.

Радиоактивни материали често се използват в неядрени приложения, например за медицинска или промишлена употреба. Някои от тези източници са високо радиоактивни и са в категориите от 1 до 3, според дефиницията в документа на МААЕ „Категоризация на радиоактивните източници”. Тези източници, ако не са адекватно регулирани, контролирани и защитени, могат да попаднат в неподходящи ръце и да бъдат използвани за злонамерени действия. Регулиращата инфраструктура за радиационна безопасност и сигурност на радиоактивните източници трябва да е ефективна и да функционира адекватно в съответствие с международните стандарти, насоките в Кода на поведение за безопасност и сигурност на радиоактивните източници и асоциираното управление на вноса/износа и най-добрите практики.

Сключването на споразумения за предпазни мерки и допълнителни протоколи с МААЕ е ефективна мярка, която засилва строгия национален и международен контрол над ядрения материал и свързаните с него технологии. Важно е националните изпълнителни законодателства ясно да посочат ядрените дейности, инсталации, съоръжения и материал, за които ще се прилагат предпазните мерки. Освен това държавите, които са подписали допълнителен протокол, трябва да гарантират, че техните национални изпълнителни законодателства са се подобрили така, че да дадат възможност на въпросните държави да спазват допълнителните задължения съгласно допълнителния протокол. По-специално националното законодателство на една страна трябва да се ревизира, за да се разширят отговорностите и правомощията на регулиращия орган, определен за изпълнението и прилагането на сключените споразумения за предпазни мерки.

Държавите също така поемат задължение да спазват международните норми, свързани с ядрената сигурност, когато станат страни в Конвенцията за физическа защита на ядрения материал, като ратифицират изменението на Конвенцията за физическа защита на ядрения материал, и като станат страна в Конвенция за предотвратяването на актове на ядрен тероризъм. Освен това Резолюция 1540 (2004) на Съвета за сигурност на Обединените нации също така задължава всички държави да установяват вътрешен контрол, включително да установят необходимия контрол на материали, свързани с ядрени оръжия.

Ангажиментите на държавите, включени в упоменатите по-горе международни инструменти в областта на ядрената сигурност, доведоха до съпоставянето на ангажименти, свързани със сигурността на ядрения материал и съоръжения и други радиоактивни източници. Тези ангажименти включват мерки за изграждане на регулираща инфраструктура за радиационна безопасност и сигурност на радиоактивни източници; отчетност и контролни мерки; мерки за физическа защита; контрол на вноса и износа и криминализирането на незаконни деяния.

2. Засилване на сигурността и контрола на ядрени и други радиоактивни материали

Материалите, използвани или съхранявани на ядрени съоръжения или места, трябва да се отчитат и защитават по адекватен начин, за да се предотврати тяхната кражба или саботаж. Една ефективна регулираща система трябва да идентифицира тези елементи, които изискват изпълнение съответно на държавно ниво и ниво на оператора.

Също така е от изключително значение мощните и уязвими източници при неядрените приложения да са физически защитени от злонамерени действия при употреба и съхранение, а когато вече не са необходими, те трябва да се разглобят и съхраняват или изхвърлят като радиоактивни отпадъци на безопасно и сигурно място.

От всички държави, сключили всеобхватни споразумения за предпазни мерки, се изисква да изградят и поддържат ДСОК съгласно предпазните мерки. МААЕ обаче смята, че тези системи не съществуват или са неадекватни в много държави, членуващи в МААЕ, които са страни в подобни споразумения. Тази ситуация е особено разпространена сред приблизително 120-те държави, които не оперират с никакви ядрени съоръжения.

3. Засилване на уменията на държавите да разкриват и реагират на незаконен трафик

Незаконният трафик се свързва с неупълномощено получаване, предоставяне, използване, прехвърляне или изхвърляне на ядрен материал и други радиоактивни материали, независимо дали е преднамерено или не и дали пресича международни граници или не.

Терористите не могат да създадат груби ядрени експлозивни устройства или устройства за радиологично разпръскване без да са получили материал от незаконен трафик. Освен това чувствителните съоръжения и технологии за производство на чувствителен материал за ядрено експлозивно устройство или за изработване на грубо такова също може да са придобити чрез незаконен трафик. Може да се приеме, че трансграничното движение на материал или технология е необходимо за да достигне материалът до крайното си

предназначение. Затова, за да се борят с незаконния трафик, държавите имат нужда от функциониращи регулиращи системи, както и от технически системи (в това число инструменти, лесни за ползване) и налични процедури и информация на граничните станции за разкриване на опити за контрабанда на радиоактивни материали (включително дележащи се радиоактивни материали), или неразрешената търговия с чувствителни съоръжения и технологии.

Трябва да се въведат също така ефективни мерки за отговор на подобни действия и изземване на всякакви радиоактивни материали. Служителите на закона (митничари, полицаи и др.) често не са обучени да използват детектори и съответно чувствителните съоръжения и технологии могат да продължат да бъдат непознати за тях. Следователно обучението на тези служители е изключително важно за успеха на всякакви въведени мерки за разкриване на незаконен трафик. Различно обучение трябва да се предложи на персонала от различни категории, както за използването на детектори, така и за разчитането им, за да може да се вземе решение за следващи стъпки.

Подкрепата в тази област е широко търсена в резултат на повишеното осъзнаване на заплахата, за която става дума, и наличието на съоръжения и методология за подобряване на уменията за наблюдение на границите.

2. ЦЕЛИ

Обща цел: да се засили ядрената сигурност в избраните страни

Фаза на оценка: Финансиране на международни мисии за ядрена сигурност

Оценката ще се извършва от МААЕ с цел да се определят потребностите за засилване на ядрената сигурност в страните, в които такава оценка все още не е извършена. За другите определени страни оценката, извършена преди това, ще се обнови. Оценката включва според случая физическа защита и сигурност на ядрени и неядрени приложения, установени мерки за борба с незаконния трафик, както и необходимата правна и регулираща инфраструктура. Резултатите от цялостната оценка ще се използват за основа на избора на страните, в които ще се осъществяват проектите.

Проектите, описани по-горе, ще:

- оценят във всяка страна ситуацията на физическата защита на ядрени и други радиоактивни материали, както и защитата на всякакви ядрени или изследователски инсталации или места, в които се използват или съхраняват тези материали; ще определят една част от съоръженията и местата, където се намират тези материали, които ще бъдат избрани за по-нататъшно актуализиране и подкрепа;

- направят оценка във всяка страна на потребностите по отношение на актуализирането на сигурността на радиоактивните източници; ще идентифицират всякакви слабости и недостатъци спрямо международните стандарти и кода на поведение, които налагат подобрене на регулиращата инфраструктура, и ще определят необходимостта от предоставяне на допълнителна защита на мощни, уязвими източници. Специалната техника, необходима за предоставянето на защита, също ще бъде определена в резултат на оценката.

- оценят във всяка страна положението на ДСОК и ще определят наложителните подобрения.

Осъществяване на конкретни действия, определени за приоритети в резултат на оценъчната фаза

Проект 1:

Законодателна и регулираща помощ

Цел на проекта:

- да се укрепят националните законодателни и регулиращи инфраструктури, свързани с ядрен и друг радиоактивен материал, като се вземат предвид релевантните международни инструменти и признати принципи в областта на ядрената сигурност и съществуващите взаимодействия с националните системи на радиационна безопасност;
- да се укрепят националните законодателни рамки за изпълнението на споразумения за предпазни мерки и допълнителни протоколи, сключени между държавите и Агенцията;
- да се укрепи националната регулираща инфраструктура за радиационна безопасност и сигурност на радиоактивните източници.

Резултати от проекта:

- разработване и приемане на всеобхватно, съгласувано и ефективно законодателство на национално ниво, като по този начин се допринася за хармонизирана, засилена и по-универсална система на ядрена сигурност;
- разработване и приемане (на националните езици) на национално законодателство, необходимо за да могат държавите да спазват своите задължения съгласно споразуменията за предпазни мерки и допълнителните протоколи, сключени с Агенцията;

- изграждане/актуализиране на националната регулираща инфраструктура за радиационна безопасност и сигурност на радиоактивните източници чрез предоставяне на оценка за радиационна безопасност и сигурност на радиоактивните източници, консултиране, техника и обучение, съгласно международните стандарти, насоките на Кода на поведение за безопасност и сигурност на радиоактивните източници и добри практики.

Проект 2:

Засилване на сигурността и контрола на ядрени и други радиоактивни материали

Цел на проекта:

- да се засили физическата защита на ядрените съоръжения и ядрени и други радиоактивни материали при ядрените приложения в избраните страни;
- да се засилят контролът и физическата защита на радиоактивни материали при неядрените приложения в избраните страни;
- да се укрепят ДСОК за изпълнението на споразуменията за предпазни мерки и допълнителните протоколи, включително в страни с „протоколи за малки количества“.

Резултати от проекта:

- осъвременена физическа защита на ядрените и други радиоактивни материали при избраните ядрени съоръжения и места;
- уязвимите източници при неядрени приложения са защитени или, където е уместно, разглобени и прехвърлени на безопасно и сигурно съхранение в избраните страни;
- подобрена национална регулираща инфраструктура за физическа защита чрез експертна помощ;
- създаване и поддръжка на ефективни ДСОК, способни да изпълняват споразуменията за предпазни мерки и допълнителните протоколи, включително в страни с „протоколи за малки количества“;
- проведено обучение на персонала в страните, които имат право на подкрепа.

Проект 3:

Подобряване на уменията на държавите за разкриване и реагиране на незаконен трафик

Цел на проекта:

- да се подобрят уменията на държавите да разкриват и реагират на незаконен трафик в избраните страни.

Резултати от проекта:

- увеличаване на събраната и оценена информация за незаконен ядрен трафик от отворени източници и от контактните точки на страните за повишаване на познаването на незаконния ядрен трафик и ситуацията около него. Такава информация ще улесни и приоритизирането на различните действия, предприети за борба с незаконния трафик;

- създадени с експертна помощ национални рамки за борба с незаконния трафик и подобряване на националното координиране на контрола на трансграничното движение на радиоактивни материали, чувствителни ядрени съоръжения и технологии в избраните страни;

- осъвременена техника за гранично наблюдение на избраните гранични пунктове;

- проведено обучение на служители на закона в страните, които имат право на подкрепа.

3. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ

Оценката ще се извърши за период от три месеца след влизането в сила на Споразумението за принос между Комисията и МААЕ. Трите проекта ще се провеждат паралелно през следващите 12 месеца.

Общата планирана продължителност за изпълнение на настоящото съвместно действие е 15 месеца.

4. БЕНЕФИЦИЕНТИ

Бенефициентите са страните, в които ще се извърши оценка и ще се изпълняват последващи проекти. Техните власти ще бъдат подпомогнати в осъзнаването на слабите места и ще получат подкрепа за намиране на решения и повишаване на сигурността. Критериите за определяне на страните за проектите, окончателният избор на бенефициентите и потребностите на избраните страни ще бъдат консултирани между изпълнителя и Председателството, подпомагано от ГС/ВП, при тясно консултиране с държавите членки и Комисията в рамките

на компетентната работна група на Съвета. Тези решения ще се базират, където е уместно, на предложенията на изпълнителя съгласно член 2, параграф 1 на настоящото съвместно действие.

5. ИЗПЪЛНИТЕЛ

Изпълнението на проекта се възлага на МААЕ. Международните мисии за ядрена сигурност ще се изпълняват съгласно стандартния начин на действие за мисии на МААЕ, които ще се провеждат от МААЕ и експерти на държавите членки. Изпълнението на трите проекта ще се извършва пряко от персонал на МААЕ, експерти и доставчици на страните, членуващи в МААЕ. По отношение на доставчиците, предоставянето на всякакви стоки, работи или услуги от МААЕ в контекста на настоящото съвместно действие ще се извършва съобразно приложимите правила и процедури на МААЕ, описани подробно в Споразумението за принос на ЕС с МААЕ.

6. УЧАСТНИЦИ ОТ ТРЕТИ СТРАНИ

Проектът се финансира 100% от настоящото съвместно действие. Експерти от страните, членуващи в МААЕ, могат да се считат за участници от трети страни. Те ще работят съгласно стандартните правила на действие за експерти на МААЕ.

7. СПЕЦИАЛНИ УСЛОВИЯ ЗА СНАБДЯВАНЕ И ДОСТАВЯНЕ

В някои случаи за подобряване на споразуменията за сигурност за ядрени и други радиоактивни материали, например радиоактивни източници, първоначално доставени от Русия, договори за предоставяне на стоки, работи и услуги може да се предложат на доставчици в Русия, запознати с руската технология.

8. ОЧАКВАНИ НЕОБХОДИМИ СРЕДСТВА

Приносът на ЕС обхваща оценката и изпълнението на трите проекта, описани в точка 2.2. Очакваните разходи са както следва:

Оценка на ядрената сигурност, включително мисии	140 000 EUR
Проект 1	1 200 000 EUR
Проект 2	3 070 000 EUR
Проект 3	2 385 000 EUR

Освен това е включен запас от приблизително 3% от възможните разходи (общо 200 000 EUR) за непредвидени разходи.

**9. РЕФЕРЕНТНА ФИНАНСОВА СУМА ЗА ПОКРИВАНЕ НА
РАЗХОДИТЕ ПО ПРОЕКТА**

Общата стойност на проекта възлиза на 6 995 000 EUR.